

Juridische ondersteuning voor open source

Open source biedt unieke kansen, maar kent ook unieke risico's. Voor bedrijven die gewend zijn aan traditionele licenties, kan het duur of lastig zijn om te zorgen dat ze zich houden aan open source licenties. Deze kennen namelijk bijzondere bepalingen, zoals het beschikbaar moeten stellen van eigen broncode. Het negeren van open source licentie-voorwaarden betekent dat de software zonder geldige licentie wordt gebruikt, wat kan leiden tot een rechtszaak of slechte publiciteit.

Werkt u met open source software? En wilt u deskundig juridisch advies over open source licenties? Dan is de juridische helpdesk van ICTRecht iets voor u.

Nieuwe kansen, nieuwe risico's

Het Linux besturingssysteem, de Firefox webbrowser en de Apache webserver zijn de bekendste voorbeelden van open source. Open source software is een verzamelnaam voor alle soorten software waarvan de broncode vrijelijk ter beschikking gesteld wordt. Iedereen mag aanvullingen of verbeteringen maken voor de software en deze verder verspreiden. Dit maakt open source aantrekkelijk voor veel bedrijven en instellingen.

Open source kent enkele unieke risico's vanwege de eveneens unieke licentie-voorwaarden. Voor bedrijven die gewend zijn aan traditionele licenties, kan het duur of lastig zijn om te zorgen dat ze zich eveneens houden aan open source licenties. Het negeren van open source licentie-voorwaarden betekent dat de software zonder geldige licentie wordt gebruikt, wat kan leiden tot een rechtszaak of slechte publiciteit. Om hiermee om te kunnen gaan, is duidelijk bedrijfsbeleid belangrijk. Maar ook de juridische ondersteuning is vitaal: ontwikkelaars kunnen op elk moment tegen juridische vragen aanlopen, en die dienen snel en adequaat te worden beantwoord om de voortgang van het project niet in gevaar te brengen.

Open source beleid

Om de risico's te vermijden, proberen sommige bedrijven het gebruik van open source zoveel mogelijk te vermijden. Dit is tegenwoordig echter geen realistische optie meer. Goede regels zijn nodig, maar deze moeten gaan over waar en niet of open source mag worden gebruikt. En dat vereist educatie en juridische ondersteuning. Zo moeten ontwikkelaars weten welke consequenties het gebruik van bijvoorbeeld GPL software in het product zal hebben, en moeten productmanagers kunnen beoordelen of deze consequenties gewenst zijn voor dat product.

Het interpreteren van open source licenties kan lastig zijn. Deze licenties wijken op belangrijke punten af van traditionele, “gesloten” licenties of EULAs. Dit kan voor onverwachte problemen zorgen voor ontwikkelaars of verspreiders wanneer ze zich pas na verspreiding de consequenties van deze voorwaarde realiseren. Wat te denken bijvoorbeeld van de eis om bepaalde eigen broncode vrij te moeten geven als open source? Of zelfs maar om de gebruikte open source in de productdocumentatie te noemen. In 2007 struikelde Skype bij de rechter over die laatste eis: het bedrijf hield zich keurig aan de GPL licentie, maar was vergeten in de handleiding te melden dat haar product GPL software bevatte. En daardoor verloor het bedrijf de zaak en moest men schadevergoeding betalen.

Goed met open source omgaan vereist dus duidelijk beleid, dat praktische handvatten geeft aan ontwikkelaars en andere betrokkenen. Denk daarbij aan de volgende punten:

- Welke open source wilt u intern gebruiken?
- Welke open source wilt u in uw producten verwerken?
- Welke broncode moet beschikbaar komen?
- Welke vermeldingen moeten in de documentatie staan?
- Wanneer moet een eigen applicatie open source gemaakt worden?
- Wie is aansprakelijk bij een fout in een open source applicatie in uw product?
- Welke open source krijgt u van uw leverancier, en heeft u daar invloed op?

Juridische helpdesk

Via de juridische helpdesk van ICTRecht bent u verzekerd van adequaat advies wanneer u dat nodig heeft.

Als gespecialiseerde juridische dienstverlener op ICT-gebied beschikt het bedrijf over de technische én juridische kennis om al uw open source licentievragen te kunnen beantwoorden.

De juridische helpdesk kunt u op verschillende manieren inzetten. Heeft u af en toe vragen, dan is betaling per vraag (bijvoorbeeld via een ‘strippenkaart’-model) mogelijk. Loopt u vaak tegen open source problemen aan, dan is onze abonnementsdienst iets voor u. Daarmee heeft u recht op een vast aantal uren advies per e-mail inzake de geldigheid, uitleg en toepasselijkheid van open source licenties voor uw bedrijf, software of project. Ook kunnen wij u desgewenst adviseren over het opstellen van geschikt open source beleid (policy en procedures) om binnen uw bedrijf te hanteren.

Wat mag er met open source?

Open source licenties verlenen iedereen toestemming om de broncode aan te passen of uit te breiden, bijvoorbeeld om fouten te repareren, om een efficiëntere implementatie te maken of om geheel nieuwe functionaliteit toe te voegen. Ook mag de software, al dan niet in gewijzigde vorm, vrij verspreid worden.

Er zijn ongeveer 40 verschillende open source licenties met elk hun eigen regels en voorwaarden. Deze kunnen worden onderverdeeld in drie categorieën:

- Free-for-all (“vrijheid, blijheid”) licenties: deze licenties stellen als enige eis dat de auteur(s) worden genoemd. Verder zijn er geen verplichtingen. Voorbeelden zijn de zogeheten BSD en MIT licenties. De Apache webserver wordt bijvoorbeeld onder een dergelijke licentie uitgebracht.
- Keep-open (“openhouden”) licenties: deze licenties eisen dat wijzigingen aan de software ook als open source worden gepubliceerd. Software waarin deze software wordt verwerkt, hoeft daarentegen niet als geheel als open source te worden uitgebracht. Linux-systeembibliotheken en de Firefox webbrowser worden onder dergelijke licenties aangeboden.
- Share-alike (“samen delen”) licenties: deze licenties eisen dat zowel wijzigingen als uitbreidingen als open source worden gepubliceerd. Het bekendste voorbeeld is de GPL, die bijvoorbeeld van toepassing is op Linux.